

Form af Jordafstaaelse mod Erstatning, burde gennemføres ved frivillig Medvirken fra Majoratsbesiddernes Side, udarbejdedes af et Flertal af Kommissionen det Forslag, der danner Grundlag for det Lovforslag, der af Regeringen er forelagt Folketinget i indeværende Samling, og som med nogle Ændringer nu er forelagt Landstinget. I Bemærkningerne til Landbokommissionens Forslag anføres det blandt andet, at „naar man anser det for rigtigst at gaa Frivillighedens Vej, kan det naturligvis ikke nytte af Besidderen at kræve større Godtgørelse, end hvad Frigørelsen kan antages at være værd for ham.“ Det var ud fra et Skøn herover, at der i Lovforslaget ansattes en Pengeafgift paa 10 pCt. og en Jordafstaaelse paa indtil 25 pCt.

Paa visse og væsentlige Punkter er Landbokommissionens Forslag ændret til Skade for Majoraternes Besiddere og for de Slægter, der ejer Majoraterne; og vi tillader os i det følgende at gøre Rede for den blandt Majoratsbesidderne herskende Opfattelse af Lovforslaget:

Vi bemærker først med Hensyn til *Begrundelsen* af disse Krav, at der ikke paaberaibes nogen direkte Ret for Staten til at kræve en Afgift, og at Hjemfaldsretten ikke længere nævnes som Hjemmel for selve Kravene, hvorimod den skal begrunde en Afgiftsforhøjelse fra 20 pCt. til 25 pCt. af Formuens Værdi. Nogen anden direkte Ret for Staten paaberaibes ikke. Ad retlig Vej vilde en Begrundelse af Kravene sikkert heller ikke kunne gives. Hjemfaldsretten hviler kun paa en mindre Del af Majoraterne og er — som ogsaa anført i Landkokommissionens Betænkning — praktisk taget betydningsløs. *Nogen anden Ret for Staten kan ikke paavises.* Vi henviser i saa Henseende til Højesteretssagfører Gustav Graaes vedlagte Skrift: „Har Staten Andelsret i Majoraterne?“. Som Begrundelse anføres nu — saaledes som det blandt andet fremgaar af den foran citerede Passus i Landbokommissionens Forslag — dette, at *den afløsende Besidder opnaar en Fordel ved at blive fri Ejer af Godset*, og at det er rimeligt, at han derfor maa vederlægge denne Fordel med en Ydelse til Staten. Nogen nærmere Paavisning af, hvori denne Fordel bestaar, er — efter hvad vi kan se — ikke sket. Betragtningen er vel imidlertid denne, at det er bedre og mere tilfredsstillende at have fri Raadighed over en mindre Formue end Nydelsesretten til en større. Vi mener ikke, at denne Betragtning i de heromhandlede Forhold er rigtig i Almindelighed; der kan muligvis tænkes Undtagelsestilfælde, men saadanne bør ikke være bestemmende for Loven. Det har ret beset været en Fordel baade for Besidderen og for Familien, at Slægtejendommen har været bundet; denne har nemlig gennem Tiderne altid været Familiens faste Støttepunkt, fra hvilket der er tilflydt de skiftende Generationer Penge og Gods, og som derfor har bidraget til at opretholde Familiens sociale Stilling; og for Besidderen har Majoratsbaandet paa ingen Maade været af trykkende Art; indenfor den Begrænsning, at Majoratsformuen skal bevares uformindsket, har han i Virkeligheden kunnet disponere meget frit, og Bevidstheden om, at hans Forbedringer af Godset vilde komme Slægten til gode, har øget Tilfredsstillelsen ved at sætte dem i Værk.

Derimod kan det vel anføres, at en Besidder vil kunne disponere over Resten af den tidligere Majoratsformue til Fordel for sine nærmeste Arvinger, og det vil naturligvis særlig have Betydning, hvor disse ikke er successionsberettigede. I de fleste Tilfælde vil det dog være saaledes, at en Besidder anser Opgivelsen af Majoratsretten som et Tab, fordi han fremdeles kunde ønske at efterlade Godset til en enkelt Arving paa saa gode økonomiske Vilkaar, at der vil være en rimelig Udsigt til, at det kan bevares i Slægten, og at det hele — Hovedgaard med Have, Skov og Gods — kan vedligeholdes paa en værdig Maade. Hertil kræves nemlig betydelige Midler.

Som Argument for Fordelen ved Frigørelsen kan det — ligeledes i al Almindelighed — ikke anføres, at den frie Raadighedsret over Formuen kan skaffe den afløsende Besidder et højere Udbytte end nu; thi Pengekapitalerne vil for en overvejende Del blive dels afgivet, dels bundet, og den Del af Jordegodset, som bliver tilbage, vil de fleste dog betænke sig paa at sælge; til denne Ejendom vil han føle sig knyttet med de stærkeste Baand, og den yder ham og hans Efterkommere en ganske anderledes Sikkerhed end Penge.

Vi tillader os at henstille til det ærede Udvalg nøje at overveje, hvorvidt der virkelig vil blive nogen „Fordel“ tilbage for Besidderne og Slægten, hvis det nu foreliggende Lovforslag vedtages. Der vil blive taget en Fjerdedel eller en Femtedel af hele Formuens Værdi beregnet efter Krigstidens høje Ejendomsskyldværdi; hertil vil i ad-